

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Svccinctam Doctrinarum Asceticarum Svmmam Comprehendens - Quam
ad majorem omnium in Ascési proficere cupientium utilitatem ac
subsídium

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1685

§. 1. De Virtute.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48214](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48214)

venientem in hunc mundum, & absolutissima virtutis ac sanctitatis idea, in tali exercitio imitatur præcipuè proponat, atque aded ab illo, qui ipse quæ Joan. 14. dixit: *Ego sum via, veritas, & vita, non venit ad Patrem, nisi per me*: illuminetur ad eas virtutes perfectissimo modo exercendas.

C A P U T I.

DE VIRTUTE ET BONIS OPERIBUS
IN GENERE.

§. I.

De Virtute.

I. EST habitus, seu bona mentis qualitas nos aptos reddens ad bona opera secundum rationem efficienda; de qua Sequentia Ascetæ liter sunt scienda.

II. Primum est, ut cognoscat proprietates indicia virtutis solidæ, quarum tres sunt præcipue. Prima est, ut sit *pura*, id est, ex legitimo motivo nam ut eleganter S. Augustinus dixit, Virtutes non officiis, sed finibus distinguuntur. Officium autem quod faciendum est; finis verò, propter quod faciendum est. Cùm itaque facit homo aliquid, peccare videtur; cùm autem non propter hoc facit, propter quod facere debet, peccare convincitur. Ut sciatur, qualis finis præfigendus sit, paulò post adverte. Absit autem, ut virtutes veræ cuiquam serviant illi, vel propter illum, cui dicimus: Domine DEUS virtutum converte nos; proinde virtutes, quæ carnis libus delectationibus, vel commodis & emolumentis

tissima corporalibus serviunt, veræ esse non possunt. Quæ
tatem nulli rei servire volunt, nec ipsæ veræ sunt. Ve-
qui ipsæ quippe virtutes DEO serviunt in hominibus, à quo
nonantur hominibus. Altera proprietas est, ut *discre-*
tur ad ea sit: nam discretio, teste S. Laurentio Justin. omni
virtuti ordinem ponit, modum tribuit, decorem &
perpetuitatem confert. Imò non solùm virtus est, sed
virtutum moderatrix, ordinatrix affectuum, & doctri-
na morum, quæ fixo gradu possessorem suum perdu-
cit ad Dominum; nulla enim virtus perfici potest sine
discretionem. Tolle hanc, & virtus vitium erit, ipsaque
affectio naturalis in perturbationem magis converte-
tur, exterminiumque naturæ. Hæc virtus lucerna est,
in viam Paradisi dirigens. Hæc bona Domini multi-
plicat nobis commissa, thesaurus quippe desiderabilis
dum re in tabernaculo prudentis, sed imprudens homo diffi-
cetera sperabit. Porro discretio ista in eo consistit, ut medium
ubique teneatur, nam, ut rectè S. Bernardus discurret,
in medio vitiorum virtus tenet, ac proinde sedula eger,
non solùm putatione, sed circumfusione; alioqui ve-
tendum est, ne circumquaque à lambentibus, vel po-
tius rodentibus vitis illa, dum nescis, paulatim elan-
gueat, aut, si supervenerint, suffocetur. Unum in hoc
discrimine consilium est, observare diligenter, & mox,
ut renascentium capita apparebunt, prompta severi-
tate succidere. Aliud ad discretionem hanc obtinen-
dam medium S. Gregorius suppeditat sequentibus
verbis. Semel virtutum sensus, hoc est, pondera,
& quantiquæque sit virtutis actio ac qualis, meliùs
preces, quàm discussiones inveniunt; nam ea, quæ
perscrutari in nobis ipsis nitimur, sæpe veriùs orando,
quàm investigando penetramus, cum enim mens ad
alta

alta per quandam contemplationis machinam sub-
 tur, omne, quod ei de ipsa occurrit, sub seipsa ter-
 cando certius contemplatur. Sed & Cassianus
 hoc in negotio Symbolam conferens ait: Nullus
 decipi poterit quisque, si non suo iudicio, sed fru-
 rum vivat exemplo; nec valebit ignorantia eius ca-
 hostis illudere, qui universas cogitationes nate
 perniciofa verecundia nescit obtegere, sed eas
 examine Seniorum vel reprobatur, vel admittit. Tunc
 est, ut *constans* sit; id est, non tantum prosperis
 sed etiam adversitatis tempore exerceatur: quam
 prietatem apte nonnulli binam similitudine expli-
 quarum prior ex facie fucata & naturaliter per-
 desumitur, nam sicut illa superfusa aquam calidam
 lozem, & cum his etiam decorem amittit; hæc
 tem non conservat modò pulchritudinem, sed
 auget, ita vera virtus in infirmitatibus & adversis
 ficitur, falsa verò deficit, & vitium suam produ-
 sterior ex pastillis (Rauch-Kerzlein) pulverem
 tum, vel materiam pro grato fumo excitando
 desumitur, quarum illæ igni admotæ undique
 mas, & ingratum odorem spargunt, hæc verò
 stantem lucem, & suavem odorem amittunt; ita
 & homines virtuosus etiam inter adversa sibi constantem
 lucem ac odorem boni exempli præbent; secus
 falsæ virtutes; hæc enim potiùs ignem, id est, vir-
 etiam & indignationem spirant, & per hoc pessimum
 odorem mali exempli relinquunt.

III. Secundum est, ut magnam habeat æstim-
 tionem de virtute, quam quidem ut concipiat, non
 perinde conducet, quam si certò sibi persuaserit
 in hac totam felicitatem hominis in hac

consistere, simulque semen pro futura quoque sempiterna felicitate contineri; cum verè cujusque rei felicitas in assecutione finis consistat; finis autem hominis in hac vita sit vivere secundum rationem, in altera verò in fruitione beatifica DEI consistat; ad quam utramque obtinendam virtus sola unicum est efficacissimumque medium, ut ex supradictis patet.

IV. Tertium est, ut bene cognoscat ordinem, connexionemque virtutum inter se; quem quidem clare S. Laurentius Justinianus indicavit, dum dixit: Dilectionis radix est caritas, virtutes verò cæteræ spirituales rami esse noscuntur, in illa tanquam radice infectæ. Succide radicem, & repente rami, fructus exiccantur, & folia. Tolle de corde hominis justificati caritatem, & infructuosæ ceteræ efficiuntur virtutes. Sicut autem rami sine radice non fructificant, ita nec radix sine ramis & fructibus proderit, unde sic quisque studere debet caritati, ut ceterarum quoque virtutum studium non intermittat, nam, ut sapienter discurrens S. Gregorius, una virtus sine aliis, aut omnino nulla est, aut imperfecta; quia nec prudentia vera est, quæ justa, fortis, temperans non est: nec perfecta temperantia, quæ fortis, justa, & prudens non est: nec fortitudo integra, quæ prudens, temperans, justa non est: nec vera justitia, quæ prudens, temperans, fortis non est. Cujus ratio ex ipsa finis ultimi naturæ atque perfectione desumenda est, cum enim hæc in unione perfecta cum DEO consistat, ideo prius quidem requiritur Fides, per quam saltem in ænigmate, id est, confusè cognoscatur; quia verò nihil appetitur, nisi cujus obtinendi spes concipitur, ideo & hæc caritati præmitti debet, & tum demum caritas propositum sibi

F

bonum

bonum amplectitur. Neque tamen in hoc amplectitur, sed cum DEUS felicitatem æternam nos propria obtinere velit, ideo prudentiam exigens docet media eligere ad talem finem consequendum qualia sunt, ut debitum DEO, & Proximo cultum amorem exhibeamus, ad quod præstandum Justitia inclinat; verum non sine grandi difficultate, quæ duplex impedimentum, scilicet cupiditas honorum sibi, & timor variarum difficultatum in exercitio occurrentium creant, ad quorum impedimentorum remotionem aliæ duæ virtutes petantur nempe, & fortitudo ordinantur, quarum inordinatam cupiditatem, posterior timorem inordinatum coërcet, rationique subjicit.

V. Quartum est, ut apta, solidaque cogantur media ad virtutem addiscendam; quæ quidem in paragrafo antecedente copiosè sunt explicata, adeò hoc loco non sunt repetenda.

§. II.

De bonis Operibus.

I. Est opus vitæ æternæ meritorium; de sequentia scienda peculiariter sunt Ascetæ.

II. Primum est, ut bene cognoscat, quæ conditiones ad opus bonum requirantur, scilicet quoad *substantiam* sit saltem indifferens: quoad *modum* fiat cum debita diligentia & circumstantiis quoad *finem* fiat propter finem supernaturalem. Nonnulli brevius expresserunt, dum dixerunt:

*Omne tulu punctum, patitur qui semper, agit qui
Qua vult, quove modo vult DEVS, & quomodo*